

שליח עיין שם, והוא גם נתי מים חיים להגאון ר"ח כהן רפאפורט ח"ה"ע סימן ס"ג סעיף כ"ט.

ענת ד'

ולדינא ידוע דנתשובת ענדת הגרשוני (סימן נ"ה) היה ענדת שכתבו שם אציה היה יתקן ונאלמת היה שמו נתן והכשיר מטעמא דכיון דל"ג לכתוב שמות האטות הילכך אין השינוי פוסל זה לדעת המחשירין בשינוי שם הלידה נמרזכי פרק השולת, (וכ"כ ל"ז מהר"ם פלדוה ז"ל בנשונה סימן ל"ה ה"גל זה תלוי בפלגותא הראשונים נמרזכי דר"ת ור"י מכשירין אם שינה דבר שאלו ערך) וידוע דנתי ל"ג (סימן פ"ג) פלגי ולחירו נמשכו כל האחרונים, ואמנם נעטור ח"א מחמר ששי כתב גרסיקן נפרק הזורק ומחיים חכמים לר"מ בשינה שמו ושמה כר ולמי האיש והאשה לא חייב לר"ד הילכך לא תפסיל וכן אמר רב זמח ולא לר"ד עכ"ל, וזהו כדברי ל"ז מהר"ם פלדוה ז"ל ותי עט"ג, ופ"ג דניטין (כ'), והוא גנרל דעל לני כנישתא שקל ס"ת יהי לה לנתיחה ואמר לה הא גיטך אמר רב יוסף למי ליחוש לה כר וכי תימלא ליחוש דלמלא אקדיש ויהב ליה זוזא למפרא מעיקרא הא נענין שינה שמו ושמה ופרש"י דתנן לקטן דפסול, אלמלא לר"ד לכתוב שמו ושמה עכ"ל, הרי דהניח ר"ה דמזכירין בשינוי מוכח לר"ד לכתוב שמו והיינו משום דלי לא היה לר"ד לכתוב שם האיש והאשה ממילא לא היה שינוי פוסל בהם כלל וזהו כהעטור ול"ז מהר"ם פלדוה ז"ל ועט"ג ודלא כהר"י"א בנתיחה וה"ג דכתבו לחלק זה מפלגותא הראשונים נדון שינוי שם הלידה ולפ"מ"כ רש"י בסוף דבריו דמלא דגרים ליה זהו משום מתינתין דלקטן ולגנ גררל גרים ליה עכ"ל, אם כן סובר רש"י דקושיות הגמרא אינו משום דתקן שינה כלל, ואמנם הנה ה"ג ז"ל דפליג בענדת ה"גל הל"א כתב שם נעט"מ המיושי מפסקי מהר"א סימן קל"ז משמע שהו"א נעט"מ נדד להתיר בשינוי שם אציו היינו דוקא לפוס מלי דהוה פטור שכבר נשאת על פי אותו הגט והיה מרד להתירה שלא תלא אגל לא שכתבא לכתחלה ונידון דין תנשא לכתחלה ודלי לא שרין עכ"ל, ואם כן בענדת דין ההאשה כבר נישאת הל"א גם ה"ג מודה דר"הו לנדד להתירה שלא תלא ויש לסמוך על העטור והעט"ג שכתבו דשינוי שם האב אינו פוסל הגט כיון שלא היה לר"ד כלל לכתוב שמות האבות וגם מרן ל"ז מהר"ם פלדוה ז"ל תלי לה בפלגות הראשונים בשינוי נמוקס ל"ה ונפרט גלגי המתגרשת האשה אינו נקדחת כלל על שם אציה והוי זהו כמו מוקס ל"ה וכן פסק הגאון מהר"ק ז"ל בסי' ח"ה"ש בהשמות סי' ג' שכתב דכדאי הרב עט"ג לסמוך עליו כשכבר נישאת לאחר ונפרט דנראה למר דמה דנענין שם אציה ומה דשינוי פוסל זו הוי רק דרננן דהוי דעת רבינו ואל דגם שמו ושמה הוי רק דרננן ונהי דרוג הפוסקים חולקים עליו מכל מוקס למעט מתקלות עדיף ו"ל דגם אציה כולי עלמא מודים דהוי רק דרננן ודרננן ו"ל דאם נישאת לא תלא עכ"ל, ולכן לר"ד זהו להשיג מהנעל גט אחר גסם אציה אליהו ותשג תחת נעלה אליהו נאסרת עליו וכתיב"כ בסימן ק"ג.

חל"ן לה, ואם הר"ף סובר דכשנשאת אינה זריכה חליה כלל לא הוי ליה למר כל שכן אם נשאת ללא תפקיין לה מתותי גברא, דהרי עדיפא עוד מזה הו"א כשנשאת דגם אם נעלה ישראל הוא אינה זריכה גם חליה כלל משום דממאסי לגבריהו ל"ו דהר"ף סובר דגם כשנשאת זריכה חליה ולא חיישין לסנרא דממאסי לגבריהו ונתי חוט השני סימן י"ב הוסיף דמדקאמר הר"ף סתמא כ"ש אם נישאת כר משמע דחפילו י"א לה גנים חוללת ולא חיישין לפגם דגנים נמוקס לר"ד חליה ועיין שם שכתב דהטור השמיט דברי הר"ף לפשוטו וחלי דהשה החופשות ראם גט חד לחליה לגבי סנרא דממאסי לגבריהו ו"ל דהנדל גדול בנייהם, דחליה זריכה האשה לגוף לבית דין ולעשות ענין גדול לחלק הנעל ולדבר ולרוק רוק הנראה והכל הוא נפרסום דמה"ט אין לכתוב גט חליה מאחר שחוללת ברבים ולכן אם הג"ד הטריוח עליה כל כך שפיר אמרינן דממאסי לגבריהו דממאסי דממאסי חומרא נעלמא לא היו מטרדין אותה כל כך מה שאין כן גט אחר כיון דאין זה טירחא להאשה כל כך יאמרו לרווחא דמלמא עבדו רננן כן ולא תמאס לגבריהו, ואולם אכתי תהיה טענת הת"ר ה"גל זהו דנב"ע סימן קס"ד והוא לגבי חליה אמאי לא תסנרא דממאסי לגבריהו דמפורש בגמרא נפרק קמא כ"ל, ואינרא נראה דהחילוק זה פטור ונרוד דהתם נפרק קמא אם נישא לזריכה חליה מיימאסי לגבריהו משום דנימא דנימא נפישא נפישא לאו דאורייתא מה שאין כן נמת גנה תוך שלשים הו"א רק ספק דנתיחה דמולאורייתא אזלינן נתר רונא דרוג יולדות ולד קיימא ורק מדרננן שבו למיעוטא והוי ספק דנתיחה כמפורש ב"ע הילכך זהו לא ממאסי לגבריהו דכבר כתב ה"ה"מ פ"א מלישות, דלימרא דרננן כולוה אינשי לא זריכי ניה, ומעתה ממילא ליתא לנשיב הת"ר דגם גט מחדש איכא השגה דמיימאסי לגבריהו דהא כל עיקר לר"ד שמות האבות גט הוא אינו אלא מדרננן כ"ל, וליתא לכל דברי הת"ר בזה, ולהלכה הנה גם הת"ר כתב דודאי דאין לוח מדרני פסקי מהר"א והרמ"א לתת גט כשר וכתנתי לווד הרננים דשיקאנא שיראו אגר הנעל המגרש ילח גט אחר, ואולם אם לא יהיה נאסרי להשיג גט אחר אין לאוסרה על נעלה כלל מתרי טעמי חדא דכיון דנשאת כבר נתיחה הנה ע"א שהעיד דגם אציה הוא אליהו אינו נאמן כלל לאוסרה עתה ולהוליאה מתקחה והשנית דגם אם יתנדר והאלמת הוא כדברי העד, הנה כיון דנשאת יש לסמוך על העטור והעט"ג ו"ל מהר"ם פלדוה ז"ל דגם האב אינו פוסל שום שינוי.

ונע"מ נאום הק' אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב הכולל ללמ"ה"ק דפה נ"א"ק.

סימן כ"ז

בע"א, נו"ד :

כבוד ידידי וחביבי עילוי מופלא בהתפלות חכמים ה"ה הרב הגאון ח"ב כ"י מ"ה ר' בנימין הכהן פלייסער שליט"א הגאב"ד יחי ד' עמו ויעל.

(א) תשובה, מכתבו עם חידושי תורה נכון הניעני ומלח נתיקך מר נעניי כי ר"תי אשר לו לנ רגש מלא חמלה להרגיש נרות נפש נענה אשה קשת רוח ונעימים וערנים דבריו אשר אמר עם הספר נמכתבו כי ר"טו להנדיק ולהפוך זכותה כי נ"נן ונכאונים היא עמוסה ומה נעשה לאחותינו ביום שידור זה הרי שערי דמעות לא ננעלו ואשה דמעתה מזיה והגם כי השינה דיווארם מהקארט אך חופשה נדיני ישראל לא ניתן לה והיא נת טובים כשרה והגונה ולנועה כר.

אמנם משי"כ דיש לו לחדש סנרא לחמיתה של תורה דנכתבות (ע"ה), ליתא אשה בכל דהו ניקח לה ויש שם הרבה משלים ונמסקתא תנא וכולן מונות וחולות נעלבהן, ופשיטות הגמרא משמע כי הם מרמים הנעלים וכזה דני"א (נ"ת), עשרה בני אית לי ולית לי מאנודן אלא חד יעיין פסקים (פ"ז), נרש"י ד"ה וילדו ונונים ונמהר"ל שם זה שייך רק היכא דהמום הוא בגוף כגון מוכה שדן וכדומה מלחם

בעיקר חיון הקדושין הכל יודעין כלה למה נכנסה לחופה כמתואר בתרי סימן רכ"א ע"כ.

והנה מש"כ דתשמיש כתוב צפירוש שימשה דערסא, אמרי המילה שגנה פלטה קולמסו דשימשה דערסא פירושו כרים וכסתות וכדומה מה שצריך למטה מוצעת וכמו בשימושי דירה והכוונה למה שצריך נדירת אדם כן הכל נמי הכוונה נמה שאמר בשימושי דערסא היינו מה שצריך לערסא דהא שניהם קאי על הא דאמר מעיקרא וכן כדכתיב והנעלת לה כר זין נכסף זין נדהב כר נחמתי ללבושי בשמשי דירה ובשימושי דערסא הכל קבל עליו נסך וזקוקים כסף לרוף, ואין צוה מקום לתשמיש, ואולם ענין התשמיש נזכר בכתובה בזה דאמר ומעיל לנתיבי כאורח כל ארעא, אבל התם הצעל הוא מתנה תנאי שיהא לו רשות להיות מעיל לה כאורח כל ארעא והיינו שלא תהא מניעה מנוד האשה אבל לא שיהא משועבד לה הצעל דהוה תנאי לטובתה הלא תנאי זה זריכה היא להסתות.

(ג) ברם להלכה נראה דיש לסמוך על דברי ההר"י להלכה ולמעשה דנחא דמוקי דברי הרמב"ם שסבול בטוב"ע סימן מ"ד סרים שקודם זין סרים תמה כר הוה קדושין ולא אמרינן דלדעתא דהכי לא קדשה נפשה אע"ג דלא דמי לכל המומין שג, ולתתא כל דהוה נחא לה, דהוה הכל משום תמדה דרואה אשה נקב ותפלות מה שאין כן בדלא מני לצעול ולכן צריך לומר דהרמב"ם זין סרים מיירי נדידה זו שנתקדשה לו, הנה צוה מנינו חזר להחרי דנתן אמונת שמואל סימן ל"ד כתב הרב ר' עזריאל אשכנזי מק"ק דונגא דהיימור פשוט לאמת הוא דהרמב"ם זין אילוניות לא קאי רק ארין הכיר נה דומיא דסרים עכ"ל, הרי דסרים דהוה קדושין מיירי נזכירה זו וכדעת ההר"י ועיין שם דעת האמונת שמואל דפליג עליו דרין אילוניות שלא הכיר נה דהיכא דלא ידע נה אינה זריכה כלל נט ורנא ור"ח שם ציננות (י"ג) פליגי נזכיר נה חוה כתיב הניח סימן קע"ג אבל נחא לא נחלק עליו דהרמב"ם זין סרים שקדש מיירי נזכירה זו והילכך הוה קדושין קדושין ולא היכא, דלא הכיר דהוה מקח טעות נט נחא ונדרונו נפרט נארן החופש פשיטא לי דהיכא דלא מני צעיל והיא לא ידעה נמוס זה דהוה מקח טעות ול"ג נט דחף על גב דהרבה נשים אין רוצים כלל להוליד בנים אבל תלומד ושאוקתם לאיש לא אגדה מהם ונעבדנא דילן נתברר ע"פ הרופאים דל"ג לו במוס חופש להיות עם אשה כאורח כל ארעא והאשה נמרה עמו פעם אחד שתתן לו שני מאות דאלער שיתן לה גט דניי ישראל, וחר נט האיש, ואח"כ נמרו עוד פעם עמו שתתן לו שמה מאות דאלער וחר נט ערה, ורנא שתתן לו תכשיטייה שעולה יותר משני אלפים דאלער ורנא ליתן לו אף הוא חר עוד ואמר אכתי לא אשא עוד אשה ולכן גם היא תשנ כל ימיה נחא איש, והסתתר את עצמו שלא יהיה אפשר כלל להשיגו ולדבר אליו ולכן הדפסתי נעתון הטאגענאלט כי האיש הזה צמנו פני"פ קרוח ל"ת ומיוס זה עד חדש ימים אם לא יצא אמן הימר לאשתו שנגשא לאיש נלי גט ממנו כי הקדושין שלו אינם קדושין וכאשר ראה כי כלתה אליו הרעה נא לרצ אחד וניקש על יד טעלעפאן שיתנו לו השני מאות דאלער שנמרו עמו נפעם היא ושלחו הם המענת והוא שלח גט כדת משה ישראל ונכן לא הנזכרתי כלל להמירא הג"ל תורה לאל כי הללתי אשה ילדה מהיות עגונה כל ימיה, תקדלה חוה מנינו נחוי"ז ח"א (סימן תשס"ח) דרנינו שמהה השיב זין אומר נכסתמא לאמר הקדושין דאפילו נט לא היתה זריכה אם לא ידעה מוס זה שנחזור קדושי טעות הן אע"פ שלא היו הקדושין נתנאי וציררתי דברי ע"פ ההלכה עכ"ל, הרי אפילו היכא דהוא ראו לציאה ואשכחן אהנת נשים לנעליהן סומין כמו נגי נרושת ר' יוסף הגלילי (צ"ב פ"א) כמש"כ הח"י"ז שם נסיון הקודם, ומכל מקום רנינו שמהה סונר דמעיקר דרין אפילו נט לא זריכה ואם כן כ"ש היכא דלא מני צעיל כלל פשיטא דנמוס כזה אמרינן דהוה קדושין טעות ואין זריכה נט ואע"ג דרנינו שמהה מיירי מקדושין לחוד ולא לחזר בשאלין זהו נסתמא דהתם מנינו אהנת נשים לנעליהן סומין אבל היכא דלא מני צעיל הלא לעולם הוה כמו אירוסין לחוד ועדיפא עוד כמובן.

וראיתי חזר לומר רב רבנן נתי שנויי ח"א סימן ק"א כתב וז"ל גם לפי מהל דליתא ציננות ק"ה ונכתובות הטעם שכולן מונות תולות ננעליהן אם כן אף נכהלי גוונא נחיש שאין לו גבורת אנשים תולות ננעליהן דלאו כולי עלמא ידעי מזה עכ"ל, הנה מוציאי השנויי נראה דהבין גם כן דעממא דלתתא נכל דהוא נחא לה זהו מפי שכולן מונות ותולות ננעליהן חוה כתיב מר, ועיין דר"ך בית טי חדר טי ט, ולע"ז הא ליתא כתיב, ואין שיהיה הרי גם השנויי נסויק דגם נחיש שאין לו גבורת אנשים הגם דהנעל יודע דאין הולד ממנו מ"מ אפשר להאשה שתתלה בו משום דלאו כו"ע ידעי מזה החסרון של הנעל חוה דלא כדברי מר, דלא נטלה כלל סגרת אשה נכל דהוה נחא לה גם נכה"ג.

(ב) ומש"כ מר מהא דכ"מ (ק"ד) הלל היה דורש לשון הדיוט דתניא אנשי אלכסנדריא היו מקדשין את נשותיהן נבעת כניסתן לחופה נחין אמרים ותועפים אותה מהן וניקשו אחיים לעשות נניחן ממוזרים אחר להם הלל הזקן הניחו לי כתונת אומם הניחו לו כתונת אמן מנאל שכתבו נהן לכשתכנס לחופה הו לי לאינתי כר וכתבו התוספות דאפילו לא כתב כאלו נכתב ממי דלי הוקא נכתב מה היה דורש פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה כר וכ"כ ארענ"א דאע"פ שלא התנו שום תנאי נבעת הקדושין עשאים כאלו היה תקנת החמים כמו לנ ז"ד מתנה כי הוא אומר נבעת קדושין כדת משה וישראל, ותמי המוקום עשו תקנה שקדושין יהיו נחופין ונתנאי זה וכ"כ הרשנ"א נקדושין כי אמן סה"י שכן היה הכונה כ"ש תנאי שלא נכתב מנטל הקדושין כי אמן סה"י היה הכונה כ"ש תשמיש שכתב צפירוש שימשה דערסא ודאי על דעת כן נתקדשה שהוא ראוי לכך ואם הוא יודע כי אינו ראוי לכך הרי היה רמאות

חלוס וזווי י"ז מקום לומר סגרת הנרייתא חזנה ומתלה תולות ותלה ננעלה ויחא לה אשר נכס נעל יקרא עליה כדי לתפוח שתמלא רענה דיותר ממה שהאיש רואה אשה רואה נקב ותפלות אף נניחון דין אף נחא אשה נכל דהוה נחא לה שתתלה ננעלה הרי הוא יודע כי אינו נן תשמיש כלל והאין תוכל לתלות בו ונטלה סגרת אשה נכל דהוה נחא לה, עכ"ל.

ואנא אמינא דכנראה דהבין כתיב וסגרת אשה נכל דהוה נחא לה זהו רק לאחר תוכל לזנות ולהיות תולה ננעלה ותמיהני דהלא סגרת אשה נכל דהוה נחא לה אמרו ח"ל כן דכללל הוא נטנע על כל הנשים, ולדברי מר הנה טנע כל הנשים לזנות ולהיות תולה ננעליהן חוה פלא הכוונה יעשה את כל אמוניתו ואומם י"ל דסגרת אשה נכל דהוה נחא לה זהו גם נלי חנית נראה כלל משום דכן טנע של אשה שרענה להתרועע עם איש ויחא לה נכתרה אע"פ שלא יוכל כלל לצעול וכן הוא להדיא צפיר"י קדושין (י"ז) ד"ה טן זו ח"ל נגופים שנים נעל ואשתו ואפילו אינה לה אלא לזנות נעלמא עכ"ל, חוה כדברי, ומה דאמרו שם נכתובות תנא וכולן מונות ותולות ננעליהן אינו קאי כלל להסניר לן סגרת אשה נכל דהוה נחא לה רק הוא ענין נפני עצמו שם נגמרא וכן נראה מפרש"י שם שכתב כל אלו שנעליהן שפלים ומראות להם חנה אינו אלא שמונת תחתיהן וכשמתעברת הן תולות את העובר ננעל ונח להן נאנשים כל שכן לפי שמונת תחתיהן עכ"ל, אם כן מנודא מהאיריות ומהתולות פירש"י דמרו רש"י ז"ל אינו מפרש זה לטעמא דלהכי אשה נכל דהוה נחא לה וקאי צרייתא זו על כל הנשים דכן טנע שלהן דחליה לאדם שיאמר ככה דוק דהנרייתא קאי על פרט מהנשים ולא על הכלל כולו והיינו כל אלו שנעליהן שפלים ומראות לנעליהן חנה והאשה זהו אינו אלא משום שמונת תחתיהן ורענא שלא ירגשו הנעלים נהם שום דבר כי סרו מאחרי נעליהן לכן הם מראות לנעליהן חנה והאשה וכשיעברו יוכלו לתלות ננעליהן ולהכי נח להן נאנשים כל שהן, ומתנה אין מקום כלל לדברי מר דשפיר י"ל דמעיקרא היתה האשה מסכתא ורענה היה ננעלה זהו גם אם היתה יודעת שלא תוליד ממנו ננים כלל ורק כעת היא מתמרתת ונפרט נדרונו זה דור ההשכלה ומתמשכל והולך הנה הרבה נשים אין רענא כלל להוליד ננים רק לחיות חיי עובד ולמה להם כל הער הזה וכידוע מארן פריינקרייך אם כן ודאי ד"ל דרק כעת האשה מתמרתת.

(ב) ומש"כ מר מהא דכ"מ (ק"ד) הלל היה דורש לשון הדיוט דתניא אנשי אלכסנדריא היו מקדשין את נשותיהן נבעת כניסתן לחופה נחין אמרים ותועפים אותה מהן וניקשו אחיים לעשות נניחן ממוזרים אחר להם הלל הזקן הניחו לי כתונת אומם הניחו לו כתונת אמן מנאל שכתבו נהן לכשתכנס לחופה הו לי לאינתי כר וכתבו התוספות דאפילו לא כתב כאלו נכתב ממי דלי הוקא נכתב מה היה דורש פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה כר וכ"כ ארענ"א דאע"פ שלא התנו שום תנאי נבעת הקדושין עשאים כאלו היה תקנת החמים כמו לנ ז"ד מתנה כי הוא אומר נבעת קדושין כדת משה וישראל, ותמי המוקום עשו תקנה שקדושין יהיו נחופין ונתנאי זה וכ"כ הרשנ"א נקדושין כי אמן סה"י שכן היה הכונה כ"ש תנאי שלא נכתב מנטל הקדושין כי אמן סה"י היה הכונה כ"ש תשמיש שכתב צפירוש שימשה דערסא ודאי על דעת כן נתקדשה שהוא ראוי לכך ואם הוא יודע כי אינו ראוי לכך הרי היה רמאות

והעולה נקראה הוא דהיכא דנתברר על פי הרופאים מונעקים דהנעל לא יוכל להיות עם אשה כאורח כל ארעא הנה נמקום עיגון דלי אפשר להשיג נט נמוס חופש י"ז לסמוך על ה"ח והה"י ור'.

ור' עריאל אשכנזי והרש"ק נספר אמונת שמואל ודעת ר' שמחה כותיהו הדיכא דלא ידעה ממנו זה הוי קדושי טעות וא"ל גט כלל. ודלא כח' שנו"י נסיון ק"א ה"ל. ולר"א נע"ה.

נאום הק' אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב הכולל
לגה"ק בניארק.

סימן כ"ח

**כבוד ידידי ורב חביבי יקר מכל יקר זקן שקנה
חכמה ורוצה לדעת דבר לאישורו ה"ה הרב
הג' מו"ה ' אהרן נארדאן שליט"א מחבר
סי' אבן שאיר ומלאת אבן רב ומ"ץ בניארק.**

(א) תשובה אד"ש ושת"ה, הנה ע"ד האשה אסתר נת' ר' מאיר מיוטיקא שנישאת לאיש אחד שגא לשם מעיר אחרת ואחרי התמונה היה עמה כמו חודש ימים ולקח ממנה כספה ונרת מחתה וזה ארבעה שנים עזרו ועקבותיו לא נודעו והאשה נשארה גלתורה ועגונה נזכה על רוע מזלה ולין מושיע לה ועתה נודע כי זה האיש כבר היה לו צעיר נאספתון מאסם אשה וגי' ננים ועוצם גם כן לאנתות, והנה נעת החופה של האשה אסתר ה"ל היו נבית כולם קרונים שלהם הפסולים לעדות ורק הזמיו שנים לתמוס על הכתובה ושהיו עדי קדושי, ועתה נגבה עדות לפני נ"ד כדת וכדין נמוכז תלתא כחולא איך שאלח מהעדים ה"ל הוא מחלל שנת נפרהס"א בתלכא דאורייתא שנושא מלאכתו מלאכת רענען שירים בשנת ומוען וכיוצא ולאח' ישאלו לדעת מה משפט האשה הנזכה על ימי נעוריה ואולי אפשר לחלצה מן המזר שמוכל להגשא לאיש נלי גט כריתות מהנבליעל הוא.

ענה א'

הנה העד הוחלל שנת ה"ל אם יש לו דין תומר לכל התורה נזה איכא פלוגתא דדעת התוספות פרק קמא דחולין וכ"ה שיטת כל הפוסקים והיו תומר לכל התורה, ואולם העישור נשם גאוני קדמאי כתב דנעיין שיהא דוקא תומר לחלל שנת נעבודת קרקע דרק אז הוי תומר לכל התורה והנ"י הביא הדברים נא"ע סימן מ"ד ולא נתן זכר לזה נספרו הק"ר ולנכי הארכתי נזה נס"ד נספרי ש"ת נ"א תליתאי סימן א' וגליתי מקור הדברים וצירתי דזו היא שיטה דוקא מאל והנבאתי זה גם נספרי ש"ת נ"א תמישאי סימן ר"פ, ואמנם גם אם נימא דהדין הוא כנאוני קדמאי וכיון דלין העד מחלל שנת נעבודת קרקע אינו תומר לכל התורה אצל הרי לעדות הוא מויהת פסול לכוי"ע דהרי הוא עובר על ד"ת וגני לאו אמרו נסנהדרין (כ"ו: ע"י מרי ארבעים נכתפיה וכ"כ נתיייה וכ"כ נזה שהוא מחלל שנת התמורה.

והן אונת נגבה העדות שלא נפניו והגם כי לדעת ר"אנ"ן נניק פרק הגזל ומוכיל וכ"ה דעת הראנ"ה נמרדכי פ"ג דכתובות עדות שנתקבל שלא נפני נע"ד הנה נדענז דנין על פי אותה העדות והנזל נכנה"ג נאה"ע סימן מ"ג נהגה נ"י אות סי' וכן פסק התה"ד נפסקים (סימן קע"ה) נכל זאת הדבר קשה מאל ליפסול נגרא נעדות שלא נפניו, ואולם נכנה"ג שם אות קע"ט כתב דאם היה מוחק לרשע ומפורסם אין טורך לקבלת עדות כלל שמפני מחקתו פוסלין אותו, ה"ם אלגלידה נתושה כ"י וכ"כ הרמ"א נתושה (סימן י"ג) ואם כן העד ה"ל דמפורסם הוא שנושא מלאכתו נשנת לא היה נר"ך כלל לקבלת עדות לפוסלו ואם כן נזכה נודאי אפשר לנר"ך גם דעת הראנ"ן והרמ"ה ה"ל נאופן דהעד הזה הוא פסול לעדות, ומעתה מוילא דגם עדות השני הכשר לאו מידי הוא דמתא' אחד קרונו או פסול עדות שניה נטלה ואפילו מאלה כולם נפסלו.

והריב"ש (סימן רס"ו) כתב ח"ל ולא נשאר אלא עד אחד מעיד על הקדושין כח א"ל דעותיו קיימת וע"א נקדושין לאו כלום הוא כח והמל"מ נפ"ד מלישות דין ו' כתב ע"ז ולנכי

הרואה דאפילו ע"א נמי ליכא נאותו נידון דהא קיימא לן נמתא אחד ונהם קרונו או פסול עדותם נטלה אותם השני עדים החמנו מתחלה על הקדושין להעיד גם כן על זה ואם לן אפילו לסנתה הסמ"ג דח"ש למקדש נע"א הכא ליכא למיש, גם לקמן נאותה תשונה כשנא הר"נ"ש ננטל לפי שהגם נעדותו ולא נשאר נקדושין רק עדות ויח"ל אנרהם כח וכיון שכן הא קיימא לן דהמקדש נע"א אין מושאין לקדושין, התם נמי קשה דלא היה נר"ך נטעם זה דתיפוק ליה משום דמתא' אחד מהם קרונו או פסול דעדותו נטלה ונתאל דלין כאן אפילו עד אחד ו"ע ועיין נת' הר"נ"ש (פס"י י"ד) דכתב גם כן שם, ואפילו לא נפסל כי אם האחד והשני נשאר כשר עדין אין כאן נית מיתוש דהא קיימא לן דהמקדש נע"א אין מושאין לקדושין ואפילו שניהם מודים וקשה דגם להסמ"ג ליכא מיתוש דגם הכשר נפסל מטעם שנטרף עם הפסול.

ענה ב'

ולע"ד היה נראה מזה דהר"נ"ש סובר כדעת אותו המורה שהביא א"י מהר"ם פלדוה ז"ל נתשונה סימן ל"ז דיש לחוש לתמורה נגי קדושין להעדלת עד אחד למתן דלמחר מושאין לעד אחד וסובר כ"י יוסי שאמר נדיני ממונות ותקיים העדות נשאר ומדמה קדושין למתן ומעתה הר"נ"ש נטעמו אזיל שכתב שם (סימן רס"ו) דרישה ומקירה א"י צעדי נישין וקדושין הא נדיני ממונות לא נעי דרישה ומקירה כדי שלא תגעול דלת נפני לוי' כסנהדרין (ל"ג.) וגישין וקדושין לדיני ממונות דמי דהא ילפיין דבר דבר ממתן ואיכא נזה נמי טעמא דשלא תגעול דלת דמה"ט לא נעי נזה סמוכין אלא אע"ג דהדיותות אן נעדיין שליחותיהו כדלמריין נגיטין (פ"ה:) ורק נעדי נשים המעידים שמת נעלה דנחא ליכא משום נעילת דלת דמילתא דלא שכיחא היא שתהא נריכה לעדי מיתה נזה פליגי נתאי נשלהי ינמות אלג נגיטין וקדושין לכוי"ע לא נעי דרישה ומקירה וכ"כ הרשנ"א ז"ל וא"ש דס"ל להר"נ"ש גם נהעדלת עד אחד דנשאר נכשרותו ואע"ג דלטרף עם הפסול דסובר כאותו המורה דלמור כן נגי קדושין דהוי כדיני ממונות ותקיים העדות נשאר, ואמנם מתן א"י מהר"ם פלדוה ז"ל חולק שם על אותו מורה וטענתו עמומה דהא רני חולק על ר' יוסי והלכה כרב נתמן דפוסק שם כר"ג וגם הנ"י נשו"ת (סימן נ"י) סובר כדעת א"י ז"ל דגם להסנהדריים דמקדש נע"א העדות וכו"כ נשו"ת הרדנ"ז ז"ל אחד מהן קרונו או פסול גרע לנטל כל העדות וכו"כ נשו"ת הרדנ"ז ז"ל (סימן רל"ה) ונשו"ת ה"ם אלקר (סימן ל"ה) ונת' רעק"א (סימן נ"ד) ולכן רחוק הוא לומר דמתן הר"נ"ש ז"ל יסבור כדעת אותו מורה, וטענת המל"מ חקה.

ואמ"נ דיתכן לומר נשיטת הר"נ"ש דהרי גם הרמ"א נסיון מ"ג סעי"ף ג' כתב אם קידש לפני שנים והאחד מהן קרונו הוי כמקדש לפני ע"א והר"נ"ש הת"מ דלתה לא נפסל השני נצירשו לקרונו ותי' דמירי שלא נלטף נשעת ראייה לדעת הר"א"ש נדעי תרת, או לדעת הר"י"ף שנאמן לומר שלא הכיר נקורננתו והנה עונדא דהר"ב"ש היה שנטרפו נשעת ראייה כמנאר שם, ואולם להר"י"ף הרי יתכן דהכשר לא ידע כלל נפיסולא דלידך שנטרף עמו דאע"ג שמתירו ורגיל עמו מוכ"מ נארצות החופש שפיר י"ל דהאי נגרא היה סובר דהעד שנטרף עמו הוא גם כן איש כשר להעיד דמאי דהוא מחלל שנת הנה נעוונותיו הרבים אינו נחשב כן כל לפסול נעיני נני אדם כי רנו כהיום האנשים המתפקדים נחילול שנת והם אנשים מוכוונים ולא ישאו עליהם טחא ועון נזה שם מחללי שנתות ולאח' להר"י"ף יתכן מאל דנאמן העד הכשר לומר לא התנננתי נזה נפסולא דלידך ולא ידעתי ניה שהוא פסול לעדות וזהו שיטת הר"ב"ש.

ועוד דהנ"ש שם סעק"ת חידש דגם לשיטת הר"א"ש יתכן דאע"ג דלטרפו נשעת ראייה ונשעת הגדה זהו רק לענין דלין הנ"ד יכול לפסוק על פי עדותם אצל נעת הקדושין הרי עדין לא נתנטלו עדותן אם כן נעת הקדושין היה הקדושין לפני עד אחד כשר וי"ל דזהו שיטת הר"ב"ש, וסרה טענת המל"מ.

ובישועות יעקב הקשה על הנ"ש דנמחרת קדושין (פ"ה) אקשינן אהך מתניתין דהאומר לאשה קדשתך והיא אומרת לא קדשתי אי דאיכא עדים אמאי מותרת נקרוניו ואי דליכא עדים אמאי